

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

28. april 2022 *

»Præjudiciel forelæggelse – præjudiciel hasteprocedure – retligt samarbejde i straffesager – europæisk arrestordre – rammeafgørelse 2002/584/RIA – artikel 23, stk. 3 – krav om den fuldbyrdende judicielle myndigheds deltagelse – artikel 6, stk. 2 – politimyndighed – ikke omfattet – force majeure – begreb – retlige hindringer for overgivelsen – retlige skridt indledt af den eftersøgte person – ansøgning om international beskyttelse – ikke omfattet – artikel 23, stk. 5 – fristerne for overgivelse udløbet – konsekvenser – løsladelse – pligt til at træffe enhver anden foranstaltning, der er nødvendig for at undgå, at den pågældende forsvinder«

I sag C-804/21 PPU,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Korkein oikeus (øverste domstol, Finland) ved afgørelse af 20. december 2021, indgået til Domstolen samme dag, i sagerne om fuldbyrdelse af europæiske arrestordrer udstedt mod

C,

CD,

mod

Syyttäjä,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Prechal (refererende dommer), og dommerne J. Passer, F. Biltgen, N. Wahl og M.L. Arastey Sahún,

generaladvokat: J. Kokott,

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 2. marts 2022,

efter at der er afgivet indlæg af:

– C og CD ved asianajaja H. Nevala,

* Processprog: finsk.

- den finske regering ved H. Leppo, som befuldmægtiget,
 - den nederlandske regering ved M.J. Langer, som befuldmægtiget,
 - den rumænske regering ved E. Gane og L.-E. Bațagoi, som befuldmægtigede,
 - Europa-Kommissionen ved S. Grünheid og I. Söderlund, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. marts 2022, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6, stk. 2, og artikel 23, stk. 3 og 5, i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT 2002, L 190, s. 1), som ændret ved Rådets rammeafgørelse 2009/299/RIA af 26. februar 2009 (EUT 2009, L 81, s. 24) (herefter »rammeafgørelse 2002/584«).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med fuldbyrdelsen i Finland af europæiske arrestordrer udstedt af en rumænsk ret mod de rumænske statsborgere C og CD.

Retsforskrifter

Rammeafgørelse 2002/584

- 3 Ottende og niende betragtning til rammeafgørelse 2002/584 har følgende ordlyd:
 - »(8) Afgørelser om fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre skal underkastes tilstrækkelig kontrol, hvilket betyder, at en judiciel myndighed i den medlemsstat, hvor den eftersøgte er blevet anholdt, skal træffe afgørelse om den pågældendes overgivelse.
 - (9) De centrale myndigheders rolle i fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre skal begrænses til praktisk og administrativ bistand.«
- 4 Rammeafgørelsens artikel 1 med overskriften »Definition af og pligten til at fuldbyrde en europæisk arrestordre« bestemmer følgende i stk. 1 og 2:
 - »1. Den europæiske arrestordre er en retsafgørelse truffet af en medlemsstat med det formål, at en anden medlemsstat anholder og overgiver en eftersøgt person med henblik på strafforfølgning eller fuldbyrdelse af en frihedsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning.
 - 2. Medlemsstaterne fuldbyrder enhver europæisk arrestordre på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og i overensstemmelse med bestemmelserne i denne rammeafgørelse.«

5 Rammeafgørelsens artikel 6 med overskriften »Fastlæggelse af kompetente judicielle myndigheder« er sålydende:

»1. Den udstedende judicielle myndighed er den judicielle myndighed i den udstedende medlemsstat, der i henhold til denne medlemsstats lovgivning er kompetent til at udstede en europæisk arrestordre.

2. Den fuldbyrdende judicielle myndighed er den judicielle myndighed i den fuldbyrdende medlemsstat, der i henhold til denne medlemsstats lovgivning er kompetent til at fuldbyrde en europæisk arrestordre.

[...]

6 Rammeafgørelsens artikel 7 med overskriften »Anvendelse af den centrale myndighed« er affattet således:

»1. Hver medlemsstat kan udpege en central myndighed eller, hvis det er foreskrevet i dens retssystem, flere centrale myndigheder til at bistå de kompetente judicielle myndigheder.

2. En medlemsstat kan, hvis det bliver nødvendigt på grund af dens retssystem, overdrage den administrative fremsendelse og modtagelse af europæiske arrestordrer samt al anden officiel korrespondance i den forbindelse til sin eller sine centrale myndigheder.

[...]

7 Artikel 23 i rammeafgørelse 2002/584, der har overskriften »Frist for overgivelse af den eftersøgte«, bestemmer:

»1. Den eftersøgte overgives snarest muligt på en dato, der aftales mellem de berørte myndigheder.

2. Den pågældende overgives senest ti dage efter, at den endelige afgørelse om at fuldbyrde den europæiske arrestordre er truffet.

3. Hvis det på grund af omstændigheder, som ikke kan tilskrives nogen af medlemsstaterne, viser sig umuligt at overgive den eftersøgte inden for den i stk. 2 fastsatte frist, kontakter den fuldbyrdende judicielle myndighed og den udstedende judicielle myndighed straks hinanden og aftaler en ny dato for overgivelse. I så fald finder overgivelsen sted senest ti dage efter den således aftalte nye dato.

4. En overgivelse kan undtagelsesvis udsættes midlertidigt af tungtvejende humanitære grunde, f.eks. hvis der er vægtige grunde til at antage, at den klart ville bringe den eftersøgte liv eller helbred i fare. Den europæiske arrestordre skal fuldbyrdes, så snart disse grunde ikke længere foreligger. Den fuldbyrdende judicielle myndighed underretter straks den udstedende judicielle myndighed herom, og de aftaler en ny dato for overgivelsen. I så fald finder overgivelsen sted senest ti dage efter den således aftalte nye dato.

5. Hvis den pågældende stadig er varetægtsfængslet efter udløbet af de i stk. 2-4 nævnte frister, løslades han.«

Finsk ret

Lov om overgivelse

- 8 De nationale bestemmelser, der er vedtaget til gennemførelse af rammeafgørelse 2002/584, findes i laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan Unionin jäsenvaltioiden välillä (1286/2003) (lov om overgivelse mellem Finland og de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union (1286/2003)) af 30. december 2003 (herefter »lov om overgivelse«).
- 9 I henhold til §§ 11, 19 og 37 i lov om overgivelse er de fuldbyrdende judicielle myndigheder, der er kompetente til at træffe afgørelse om overgivelse og varetægtsfængsling i Finland, Helsingin käräjäoikeus (retten i første instans i Helsinki, Finland) og som appelinstans Korkein oikeus (øverste domstol, Finland). Efter § 44 i lov om overgivelse er det Keskusrikospoliisi (det centrale kriminalpoliti), der har kompetence til at gennemføre en afgørelse om overgivelse.
- 10 I henhold til § 46, stk. 1, i nævnte lov skal den person, der er berørt af en europæisk arrestordre, overgives til de kompetente myndigheder i den anmodende medlemsstat snarest muligt på en dato, der aftales mellem de berørte myndigheder. Den pågældende overgives imidlertid senest ti dage efter, at den endelige afgørelse om overgivelse har fået retskraft.
- 11 Ifølge § 46, stk. 2, i samme lov, aftaler de pågældende myndigheder en ny dato for overgivelsen, hvis det på grund af særlige omstændigheder i Finland eller den medlemsstat, der har indgivet en anmodning, viser sig umuligt at overgive den pågældende inden den i stk. 1 fastsatte frist. Overgivelsen skal finde sted senest ti dage efter den således aftalte nye dato.
- 12 Det fremgår af § 48 i lov om overgivelse, at såfremt den pågældende ved udløbet af de i lovens §§ 46 og 47 nævnte frister stadig er varetægtsfængslet, skal vedkommende løslades.

Lov om udlændinge

- 13 De nationale bestemmelser om asyl er indeholdt i ulkomaalaislaki (301/2004) (lov om udlændinge (301/2004)) af 30. april 2004 (herefter »udlændingeloven«), som svarer til bestemmelserne i konventionen om flygtninges retsstilling, undertegnet i Genève den 28. juli 1951 (*United Nations Treaty Series*, bind 189, s. 150, nr. 2545 (1954)), som suppleret ved protokollen vedrørende flygtninges retsstilling, indgået i New York den 31. januar 1967. Udlændingelovens bestemmelser gælder for alle udenlandske statsborgere, der er bosat i Finland, og dermed også for unionsborgere.
- 14 I henhold til udlændingelovens § 40, stk. 3, har en udlænding ret til at opholde sig på finsk område i den periode, hvor ansøgningen behandles, indtil der er truffet endelig afgørelse om ansøgningen, eller der er truffet en eksigibel afgørelse om udvisning af udlændingen.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 15 De rumænske statsborgere C og CD er omfattet af europæiske arrestordrer, der blev udstedt henholdsvis den 19. og den 27. maj 2015 af en rumænsk judicial myndighed med henblik på fuldbyrdelse af fængselsstraffe på fem år og supplerende straffe på tre år (herefter samlet »de omhandlede europæiske arrestordrer«). Disse domme var blevet idømt som følge af handel med farlige euforiserende og højrisiko stoffer og deltagelse i en organiseret kriminel gruppe.
- 16 C og CD har været parter i procedurer om fuldbyrdelse af disse europæiske arrestordrer i Sverige. Ved afgørelse af 8. april 2020 besluttede Högsta domstolen (øverste domstol, Sverige), at C skulle overgives til de rumænske myndigheder, og ved afgørelse af 30. juli 2020 besluttede Svea hovrätt (appeldomstolen for Svealand med sæde i Stockholm, Sverige), at CD skulle overgives til de samme myndigheder. C og CD forlod imidlertid Sverige og rejste til Finland, før disse afgørelser om overgivelse blev gennemført.
- 17 Den 15. december 2020 blev C og CD anholdt og varetægtsfængslet i Finland på grundlag af de omhandlede europæiske arrestordrer.
- 18 Ved afgørelser af 16. april 2021 besluttede Korkein oikeus (øverste domstol), at de skulle overgives til de rumænske myndigheder. Efter anmodning fra de rumænske myndigheder fastsatte det centrale kriminalpoliti en første dato for overgivelse til den 7. maj 2021. På grund af covid-19-pandemien kunne der ikke tilrettelægges flytransport af C og CD til Rumænien før denne dato.
- 19 Den 3. maj 2021 iværksatte C og CD appel ved Korkein oikeus (øverste domstol). Den 4. maj 2021 nedlagde denne ret et foreløbigt forbud mod fuldbyrdelse af afgørelserne om overgivelse. Den 31. maj 2021 forkastede nævnte ret appellerne, hvilket medførte, at den foreløbige afgørelse om forbud mod fuldbyrdelse af disse afgørelser om overgivelse bortfaldt.
- 20 En anden dato for overgivelse blev fastsat til den 11. juni 2021. Denne overgivelse blev imidlertid på ny udsat, da der ikke var direkte flyforbindelser til Rumænien, og idet det ikke havde været muligt at organisere flytransport via en anden medlemsstat inden for den aftalte tidsplan.
- 21 C og CD fremsatte flere andre anmodninger om udsættelse af fuldbyrdelsen af afgørelserne om overgivelse for Helsingin käräjäoikeus (retten i første instans i Helsinki) og Korkein oikeus (øverste domstol). Samtlige anmodninger blev forkastet eller afvist.
- 22 En tredje dato for overgivelse blev fastsat til den 17. juni 2021 for CD's vedkommende og til den 22. juni 2021 for C's vedkommende. Det var imidlertid på ny umuligt at påbegynde denne overgivelse, denne gang på grund af C's og CD's indgivelse af ansøgninger om international beskyttelse i Finland. Ved afgørelser af 12. november 2021 meddelte Maahanmuuttovirasto (udlændingemyndigheden, Finland) afslag på disse ansøgninger. C og CD anlagde søgsmål ved hallinto-oikeus (forvaltningsdomstol) til prøvelse af disse afgørelser.
- 23 C og CD anlagde derefter søgsmål ved Helsingin käräjäoikeus (retten i første instans i Helsinki) med påstand dels om løsladelse af dem med den begrundelse, at fristen for overgivelse var udløbet, dels om udsættelse af deres overgivelse på grund af deres ansøgninger om international beskyttelse. Ved afgørelser af 8. og 29. oktober 2021 afviste Helsingin käräjäoikeus (retten i første instans i Helsinki) disse søgsmål.

- 24 Hovedsagen vedrører de appeller, som C og CD har iværksat ved den forelæggende ret, Korkein oikeus (øverste domstol), til prøvelse af disse afgørelser. Til støtte for deres appeller har C og CD anført de samme grunde som dem, Helsingin käräjäoikeus (retten i første instans i Helsinki) forkastede. I sit svarskrift fremsatte syttäjä (anklagemyndigheden, Finland) begæring om, at varetægtsfængslingen af sagsøgerne i hovedsagen skulle opretholdes, og at fuldbyrdelsen af deres overgivelse til Rumænien ikke skulle udsættes.
- 25 Den forelæggende ret har i en principafgørelse af 8. december 2021 fastslået, at personer, der er omfattet af en afgørelse om overgivelse, har ret til at anlægge sag ved en domstol til prøvelse af spørgsmålet om deres fortsatte varetægtsfængsling. For at undgå yderligere forsinkelse antog denne retsinstans sagen direkte til prøvelse.
- 26 Den forelæggende ret er i tvivl om fortolkningen af artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584 ud fra såvel et proceduremæssigt som et materielt synspunkt.
- 27 Hvad for det første angår de processuelle aspekter har den forelæggende ret rejst spørgsmålet om, hvilke krav der følger af denne bestemmelse, for så vidt angår vurderingen af, om der foreligger et tilfælde af force majeure.
- 28 Ifølge den forelæggende rets forklaringer overføres opgaverne i forbindelse med fuldbyrdelsen af overgivelsen i henhold til reglerne i national ret til det centrale kriminalpoliti, når rettens afgørelse om overgivelse er blevet endelig. Rettens afgørelse fastsætter ikke datoen for overgivelsen, men denne gennemføres inden for de frister, som er fastsat hertil i lov om overgivelse i overensstemmelse med rammeafgørelse 2002/584.
- 29 Den forelæggende ret har endvidere oplyst, at det centrale kriminalpoliti varetager den praktiske gennemførelse af afgørelsen om overgivelse, står i forbindelse med de kompetente myndigheder i den udstedende medlemsstat og aftaler en ny dato for overgivelse, hvis dette ligesom i den foreliggende hovedsag ikke er sket inden for tidagesfristen.
- 30 Ifølge den forelæggende rets praksis kan den varetægtsfængslede til enhver tid indbringe sagen for den kompetente ret med henblik på en undersøgelse af, om det stadig er begrundet at opretholde varetægtsfængslingen. Det påhviler herefter retten bl.a. at vurdere, om den manglende overgivelse skyldes et tilfælde af force majeure som omhandlet i artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584. Hverken det centrale kriminalpoliti eller andre myndigheder forelægger dog systematisk spørgsmålet om fortsat varetægtsfængsling for den kompetente ret.
- 31 Den forelæggende ret er således i tvivl om, hvorvidt en sådan national procedure er forenelig med artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584, og om konsekvenserne af en eventuel uforenelighed.
- 32 Hvad for det andet angår de materielle aspekter af artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584 ønsker den forelæggende ret oplyst, om begrebet force majeure omfatter retlige hindringer, der har hjemmel i en medlemsstats nationale lovgivning, og som bevirker, at en overgivelse inden for den oprindeligt fastsatte frist forhindres.
- 33 Den forelæggende ret har anført, at Domstolen i dom af 25. januar 2017, Vilkas (C-640/15, EU:C:2017:39), har fastslået, at begrebet force majeure kan anvendes i en situation, hvor den varetægtsfængslede person udviser fysisk modstand, som gør det umuligt at overgive den pågældende, på betingelse af, at den fuldbyrdende judicielle myndighed og den udstedende

judicielle myndighed på grund af ekstraordinære omstændigheder ikke har kunnet forudsige denne modstand, og at dennes konsekvenser for overgivelsen ikke har kunnet undgås, heller ikke selv om disse myndigheder har udvist den størst mulige påpasselighed.

- 34 Selv om covid-19-pandemien i hovedsagen har vanskeliggjort den praktiske gennemførelse af overgivelsen og overholdelsen af fristerne, har hovedhindringerne for denne overgivelse imidlertid været det forbud mod fuldbyrdelse, som den forelæggende ret nedlagde under behandlingen af appellerne iværksat af C og CD, samt de asylansøgninger, som disse ligeledes har indgivet. I sidstnævnte henseende har den forelæggende ret præciseret, at en asylansøger i henhold til national lovgivning har ret til at forblive på finsk område under behandlingen af vedkommendes ansøgning, eller indtil den pågældende bliver omfattet af en udsendelsesafgørelse.
- 35 Under disse omstændigheder har Korkein oikeus (øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Kræver artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584[...], sammenholdt med artikel 23, stk. 5, heri, at såfremt en tilbageholdt person ikke er blevet overgivet inden for fristen, træffer den fuldbyrdende judicielle myndighed som omhandlet i rammeafgørelsens artikel 6, stk. 2, afgørelse om et nyt tidspunkt for overgivelsen og kontrollerer, om der foreligger særlige omstændigheder (force majeure), og at betingelserne for tilbageholdelse er opfyldt, eller er en procedure, hvor en domstol kun undersøger disse elementer efter anmodning fra parterne, også forenelig med rammeafgørelsen? Hvis forlængelsen af fristen kræver den judicielle myndigheds deltagelse, indebærer fraværet af et sådant indgreb nødvendigvis, at fristerne i rammeafgørelsen er udløbet, i hvilket tilfælde den tilbageholdte skal løslades i henhold til [...] artikel 23, stk. 5 [i rammeafgørelse 2002/584]?
- 2) Skal artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584[...] fortolkes således, at begrebet [særlige] omstændigheder (force majeure) også omfatter retlige hindringer for overgivelse baseret på fuldbyrdelsesmedlemsstatens nationale lovgivning, såsom et forbud mod fuldbyrdelse, der er nedlagt under retssagen, eller asylansøgerens ret til at forblive i fuldbyrdelsesstaten, indtil der er truffet afgørelse om den pågældendes asylansøgning?«

Anmodningen om anvendelse af den præjudicielle hasteprocedure

- 36 Den forelæggende ret har anmodet om, at den nærværende præjudicielle forelæggelse undergives den præjudicielle hasteprocedure i henhold til artikel 23a, stk. 1, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol og artikel 107 i Domstolens procesreglement.
- 37 I det foreliggende tilfælde skal det fastslås, at de betingelser, der er fastsat for anvendelsen af denne procedure, er opfyldt.
- 38 For det første vedrører anmodningen om præjudiciel afgørelse fortolkningen af rammeafgørelse 2002/584, som henhører under de områder, der er omhandlet i afsnit V i EUF-traktatens tredje del vedrørende et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Denne anmodning kan følgelig undergives den præjudicielle hasteprocedure i henhold til artikel 23a, stk. 1, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol og procesreglementets artikel 107, stk. 1.

- 39 Hvad for det andet angår kriteriet om den hastende karakter fremgår det af Domstolens faste praksis, at dette kriterium er opfyldt, når den i hovedsagen berørte person på tidspunktet for indgivelsen af anmodningen om præjudiciel afgørelse er frihedsberøvet, og når den pågældendes fortsatte frihedsberøvelse afhænger af løsningen af tvisten i hovedsagen (jf. bl.a. dom af 16.7.2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, præmis 24, og af 16.11.2021, Governor of Cloverhill Prison m.fl., C-479/21 PPU, EU:C:2021:929, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).
- 40 I denne henseende fremgår det af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at C og CD faktisk var frihedsberøvet på tidspunktet for indgivelsen af denne anmodning.
- 41 De præjudicielle spørgsmål vedrører desuden fortolkningen af artikel 23 i rammeafgørelse 2002/584, hvis stk. 5 bestemmer, at den eftersøgte skal løslades, hvis fristerne i denne artikels stk. 2-4 udløber. Alt efter Domstolens besvarelse af de forelagte spørgsmål vil den forelæggende ret således skulle træffe afgørelse om, at C og CD skal løslades.
- 42 På denne baggrund har Domstolens Anden Afdeling den 17. januar 2022 efter forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at efterkomme den forelæggende rets anmodning om, at nærværende præjudicielle forelæggelse undergives den præjudicielle hasteprocedure.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det andet spørgsmål

- 43 Med det andet spørgsmål, som skal behandles først, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at begrebet force majeure omfatter retlige hindringer for overgivelsen som følge af retlige skridt indledt af den person, der er omfattet af den europæiske arrestordre, og som støttes på den fuldbyrdende medlemsstats ret, når den endelige afgørelse om overgivelse er blevet truffet af den fuldbyrdende judicielle myndighed i overensstemmelse med rammeafgørelsens artikel 15, stk. 1.
- 44 Det følger af fast retspraksis inden for flere EU-retlige områder, at begrebet force majeure betegner de usædvanlige og uforudsigelige omstændigheder, som den, der påberåber sig dem, ikke har nogen indflydelse på, og hvis konsekvenser den pågældende ikke har mulighed for at undgå, heller ikke selv om vedkommende udviser den størst mulige påpasselighed (dom af 25.1.2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis).
- 45 Desuden skal begrebet force majeure som omhandlet i artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584 fortolkes strengt, eftersom denne bestemmelse udgør en undtagelse fra reglen i denne rammeafgørelsens artikel 23, stk. 2 (jf. i denne retning dom af 25.1.2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, præmis 56).
- 46 Hvad angår retlige hindringer for overgivelse som følge af retlige skridt indledt af den person, der er omfattet af den europæiske arrestordre, bemærkes ganske vist, at sådanne hindringer ikke har noget at gøre med den adfærd, som myndighederne i den fuldbyrdende medlemsstat har udvist, og at konsekvenserne heraf, nemlig den manglende mulighed for at overgive denne person inden for den fastsatte frist, ikke kunne have været undgået trods den størst mulige påpasselighed.

- 47 Som C og CD, den rumænske regering og Europa-Kommissionen med rette har anført, kan den omstændighed, at den person, der er omfattet af den europæiske arrestordre, indleder retlige skridt inden for rammerne af procedurer, der er fastsat i den fuldbyrdende medlemsstats nationale lovgivning, med henblik på at anfægte overgivelsen af den pågældende til myndighederne i den udstedende medlemsstat eller forsinke denne overgivelse, imidlertid ikke anses for en uforudseelig omstændighed.
- 48 Sådanne retlige hindringer for overgivelse som følge af retlige skridt indledt af denne person kan derfor ikke udgøre et tilfælde af force majeure som omhandlet i artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584.
- 49 Det følger af det ovenstående, at de i rammeafgørelsens artikel 23 fastsatte frister for overgivelse ikke kan anses for at være suspenderet som følge af verserende sager i den fuldbyrdende medlemsstat, som er anlagt af den person, der er omfattet af den europæiske arrestordre, når den endelige afgørelse om overgivelse er blevet truffet af den fuldbyrdende judicielle myndighed i overensstemmelse med nævnte rammeafgørelsens artikel 15, stk. 1. Myndighederne i den fuldbyrdende medlemsstat er derfor i princippet forpligtet til at overgive denne person til den udstedende medlemsstats myndigheder inden for de nævnte frister.
- 50 På dette sidste trin i overgivelsesproceduren, der er reguleret i rammeafgørelsens artikel 23, er alle retlige elementer i princippet blevet undersøgt af den fuldbyrdende judicielle myndighed, der må antages allerede at have truffet endelig afgørelse om overgivelsen.
- 51 Denne fortolkning er ligeledes dikteret af det mål om fremskyndelse og forenkling af det retlige samarbejde mellem medlemsstaterne, som rammeafgørelse 2002/584 forfølger. Rammeafgørelsen tilsigter således med indførelsen af en ny forenklet og mere effektiv ordning for overgivelse af personer, der er dømt eller mistænkt for overtrædelse af straffeloven, at fremme og fremskynde det retslige samarbejde med henblik på at bidrage til at gennemføre Den Europæiske Unions erklærede mål om at blive et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed på grundlag af den høje grad af tillid, der skal være mellem medlemsstaterne (jf. bl.a. dom af 29.1.2013, Radu (C-396/11, EU:C:2013:39, præmis 34, og af 17.3.2021, JR (Arrestordre – domfældelse i et EØS-tredjeland), C-488/19, EU:C:2021:206, præmis 71).
- 52 I det foreliggende tilfælde fremgår det ikke af nogen af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at de søgsmål, som C og CD har anlagt, end ikke indirekte vedrørte et indgreb i en grundlæggende rettighed, som disse personer ikke kunne have påberåbt sig for den fuldbyrdende judicielle myndighed under den procedure, der førte til vedtagelsen af den endelige afgørelse om overgivelse i henhold til artikel 15, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584.
- 53 Hvad nærmere bestemt angår de ansøgninger om international beskyttelse, som C og CD har indgivet i Finland, fremgår det af de bemærkninger, som disse sidstnævnte har indgivet, at disse ansøgninger for en stor dels vedkommende var baseret på argumenter vedrørende forholdene under frihedsberøvelse i den udstedende medlemsstat, Rumænien, og som vedrørte Domstolens relevante praksis på området, navnlig dom af 5. april 2016, Aranyosi og Căldăraru (C-404/15 og C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), af 25. juli 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Forholdene under frihedsberøvelse i Ungarn) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589), og af 15. oktober 2019, Dorobantu (C-128/18, EU:C:2019:857). Det fremgår imidlertid af de sagsakter, som Domstolen råder over, at disse argumenter blev påberåbt af C og CD for den fuldbyrdende judicielle myndighed under den procedure, der førte til vedtagelsen af de endelige afgørelser om overgivelse.

- 54 Som Kommissionen har anført, fremgår det desuden af den eneste artikel i protokol (nr. 24) om retten til asyl for statsborgere i Den Europæiske Unions medlemsstater, der er knyttet som bilag til EUF-traktaten, at i betragtning af niveauet for beskyttelse af grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder i medlemsstaterne i Den Europæiske Union anses medlemsstaterne for sikre oprindelseslande i relation til hinanden i alle retlige og praktiske spørgsmål i forbindelse med asyl.
- 55 Det tilføjes i denne artikel, at en ansøgning om asyl, der indgives af en statsborger i en medlemsstat, derfor kun kan tages i betragtning eller antages til behandling i en anden medlemsstat i fire tilfælde, der er udtømmende opregnet.
- 56 Det fremgår imidlertid ikke af nogen af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at C's og CD's situation henhører under et af de fire tilfælde, der er nævnt i den nævnte protokols eneste artikel, hvorom Domstolen i øvrigt ikke er blevet anmodet om at udtale sig af den forelæggende ret.
- 57 Endelig skal det endvidere bemærkes, at en ansøgning om international beskyttelse ikke udgør en af de grunde til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, der er opregnet i artikel 3 og 4 i rammeafgørelse 2002/584 (jf. i denne retning dom af 21.10.2010, B, C-306/09, EU:C:2010:626, præmis 43-46).
- 58 Henset til det ovenstående skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at begrebet force majeure ikke omfatter retlige hindringer for overgivelse som følge af retlige skridt indledt af den person, der er omfattet af den europæiske arrestordre, og som støttes på den fuldbyrdende medlemsstats ret, når den endelige afgørelse om overgivelse er blevet truffet af den fuldbyrdende judicielle myndighed i overensstemmelse med nævnte rammeafgørelses artikel 15, stk. 1.

Det første spørgsmål

- 59 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt for det første oplyst, om artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at det i denne bestemmelse omhandlede krav om den fuldbyrdende judicielle myndigheds deltagelse er opfyldt, når den fuldbyrdende medlemsstat overlader det til en politimyndighed at efterprøve, om der foreligger et tilfælde af force majeure, og om betingelserne for at opretholde varetægtsfængslingen af den person, der er omfattet af den europæiske arrestordre, er opfyldt, og i givet fald at fastsætte en ny dato for overgivelse, idet den pågældende til enhver tid har ret til at indbringe sagen for den fuldbyrdende judicielle myndighed, således at denne kan træffe afgørelse om ovennævnte spørgsmål. For det andet ønsker den forelæggende ret oplyst, om rammeafgørelsens artikel 23, stk. 5, skal fortolkes således, at fristerne i artikel 23, stk. 2-4, skal anses for at være udløbet med den konsekvens, at den pågældende skal løslades, såfremt det i rammeafgørelsens artikel 23, stk. 3, omhandlede krav om den fuldbyrdende judicielle myndigheds deltagelse skal anses for ikke at være blevet opfyldt.
- 60 I tilfælde af force majeure, som er til hinder for overgivelse inden for den frist, der er fastsat i artikel 23, stk. 2, i rammeafgørelse 2002/584, fremgår det af ordlyden af rammeafgørelsens artikel 23, stk. 3, at det tilkommer de berørte fuldbyrdende og udstedende judicielle myndigheder straks at kontakte hinanden og aftale en ny dato for overgivelse.
- 61 Domstolen har allerede præciseret, at begrebet »den fuldbyrdende judicielle myndighed« som omhandlet i artikel 6, stk. 2, i rammeafgørelse 2002/584 i lighed med begrebet »den udstedende judicielle myndighed« som omhandlet i denne rammeafgørelses artikel 6, stk. 1, sigter på enten en

dommer, en domstol eller en judiciel myndighed, såsom anklagemyndigheden i en medlemsstat, som deltager i forvaltningen af denne medlemsstats retspleje, og som har den krævede uafhængighed i forhold til den udøvende magt (dom af 24.11.2020, Openbaar Ministerie (Dokumentfalsk), C-510/19, EU:C:2020:953, præmis 54).

- 62 Derimod kan en medlemsstats politimyndigheder ifølge Domstolens faste retspraksis ikke falde ind under begrebet »judiciel myndighed« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 6 i rammeafgørelse 2002/584 (jf. i denne retning dom af 24.11.2020, Openbaar Ministerie (Dokumentfalsk), C-510/19, EU:C:2020:953, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).
- 63 Det følger heraf, at den fuldbyrdende judicielle myndigheds deltagelse, som kræves i henhold til rammeafgørelsens artikel 23, stk. 3, med henblik på at vurdere, om der foreligger et tilfælde af force majeure, og i givet fald at fastsætte en ny dato for overgivelse, ikke kan overdrages til en politimyndighed i den fuldbyrdende medlemsstat, såsom det centrale kriminalpoliti i tvisten i hovedsagen.
- 64 Ganske vist kan medlemsstaterne i henhold til rammeafgørelsens artikel 7, stk. 1, udpege en eller flere »centrale myndigheder« til at bistå de kompetente judicielle myndigheder. Det er desuden ubestridt, at en medlemsstats politimyndigheder kan være omfattet af begrebet »central myndighed« som omhandlet i artikel 7 (jf. i denne retning dom af 10.11.2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, præmis 42).
- 65 Det fremgår ikke desto mindre af nævnte artikel 7, sammenholdt med niende betragtning til rammeafgørelse 2002/584, at en sådan central myndigheds deltagelse bør være begrænset til praktisk og administrativ bistand til de kompetente judicielle myndigheder. Den i artikel 7 fastsatte mulighed kan således ikke udvides så meget, at det bliver muligt for medlemsstaterne at erstatte de kompetente judicielle myndigheder med denne centrale myndighed, for så vidt angår vurderingen af, om der foreligger et tilfælde af force majeure som omhandlet i rammeafgørelsens artikel 23, stk. 3, og i givet fald fastsættelsen af en ny dato for overgivelse (jf. i denne retning dom af 10.11.2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, præmis 42).
- 66 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 73-76 i forslaget til afgørelse, udgør vurderingen af, om der foreligger et tilfælde af force majeure som omhandlet i denne bestemmelse, og i givet fald fastsættelsen af en ny dato for overgivelse, nemlig afgørelser om fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre, som påhviler den fuldbyrdende judicielle myndighed i henhold til artikel 6, stk. 2, i rammeafgørelse 2002/584, sammenholdt med ottende betragtning hertil. I denne henseende, og således som den forelæggende ret ligeledes har anført, overskrider sådanne afgørelser rammerne for den rene »praktiske og administrative bistand«, der kan overlades til politimyndigheder i henhold til denne rammeafgørelsens artikel 7, sammenholdt med niende betragtning hertil.
- 67 Hvad angår de konsekvenser, der skal drages af den fuldbyrdende judicielle myndigheds manglende deltagelse, skal det for det første fastslås, at fristerne i artikel 23, stk. 2-4, i rammeafgørelse 2002/584 ganske rigtigt skal anses for udløbet under sådanne omstændigheder.
- 68 Den fuldbyrdende medlemsstats politimyndigheds konstatering af et tilfælde af force majeure og fastsættelse af en ny dato for overgivelse uden den fuldbyrdende judicielle myndigheds deltagelse opfylder således ikke de formelle krav, der er fastsat i artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584, hvilket gælder uafhængigt af, om dette tilfælde af force majeure er materielt korrekt.

- 69 Hvis den fuldbyrdende judicielle myndighed ikke deltager, kan fristerne i denne rammeafgørelses artikel 23, stk. 2-4, følgelig ikke gyldigt forlænges i henhold til artikel 23, stk. 3. Det følger heraf, at disse frister i en situation som den i hovedsagen omhandlede skal anses for udløbet med henblik på anvendelsen af nævnte artikels stk. 5.
- 70 For det andet er det nødvendigt at erindre om konsekvenserne af, at fristerne i artikel 23, stk. 2-4, i rammeafgørelse 2002/584 udløber.
- 71 Det fremgår ganske vist udtrykkeligt af ordlyden af artikel 23, stk. 5, i rammeafgørelse 2002/584, at hvis den person, der er omfattet af en europæisk arrestordre, stadig er varetægtsfængslet, skal den pågældende løslades, hvis fristerne er udløbet. Der er ikke fastsat nogen undtagelser fra denne forpligtelse, der påhviler den fuldbyrdende medlemsstat i et sådant tilfælde.
- 72 Når dette er sagt, har EU-lovgiver ikke tillagt udløbet af disse frister nogen anden virkning og har navnlig ikke fastsat, at fristernes udløb fratager de berørte myndigheder deres mulighed for at aftale en overgivelsesdato i henhold til rammeafgørelsens artikel 23, stk. 1, eller fritager den fuldbyrdende medlemsstat fra dennes forpligtelse til at fuldbyrde en europæisk arrestordre (dom af 25.1.2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, præmis 70).
- 73 En fortolkning af artikel 15, stk. 1, og artikel 23 i rammeafgørelse 2002/584, hvorefter den fuldbyrdende judicielle myndighed ikke længere hverken skal foretage en overgivelse af den person, som er omfattet af den europæiske arrestordre, eller med henblik herpå aftale en ny overgivelsesdato med den udstedende judicielle myndighed efter udløbet af de frister, der er fastsat i rammeafgørelsens artikel 23, ville desuden kunne gribe ind i det mål om at fremskynde og forenkle det retslige samarbejde, der forfølges med rammeafgørelsen, idet denne fortolkning bl.a. ville kunne tvinge den udstedende medlemsstat til at udstede en anden europæisk arrestordre med henblik på gennemførelsen af en ny overgivelsesprocedure (dom af 25.1.2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, præmis 71).
- 74 Det følger af det ovenstående, at den omstændighed alene, at de i rammeafgørelsens artikel 23 fastsatte frister er udløbet, ikke kan fritage den fuldbyrdende medlemsstat fra sin forpligtelse til at fortsætte proceduren til fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre og foretage en overgivelse af den eftersøgte, idet de berørte myndigheder med henblik herpå skal aftale en ny overgivelsesdato (dom af 25.1.2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, præmis 72).
- 75 Som generaladvokaten har anført i punkt 46 i forslaget til afgørelse, er den kompetente myndighed i denne medlemsstat, henset til den forpligtelse, der påhviler den fuldbyrdende medlemsstat til at fortsætte proceduren til fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, i tilfælde af løsladelse af den person, der er omfattet af arrestordren, i henhold til artikel 23, stk. 5, i rammeafgørelse 2002/584 desuden forpligtet til at træffe enhver foranstaltning, som den finder nødvendig for at undgå, at den pågældende forsvinder, med undtagelse af frihedsberøvende foranstaltninger.
- 76 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584 for det første skal fortolkes således, at det i denne bestemmelse omhandlede krav om den fuldbyrdende judicielle myndigheds deltagelse ikke er opfyldt, når den fuldbyrdende medlemsstat overlader det til en politimyndighed at efterprøve, om der foreligger et tilfælde af force majeure, og om betingelserne for at opretholde varetægtsfængslingen af den person, der er omfattet af den europæiske arrestordre, er opfyldt, og i givet fald at fastsætte en ny dato for overgivelse, hvilket gælder, selv om den pågældende til enhver tid har ret til at indbringe sagen for den fuldbyrdende judicielle myndighed, således at denne kan træffe afgørelse om

ovenstående spørgsmål. Artikel 23, stk. 5, i rammeafgørelse 2002/584 skal for det andet fortolkes således, at fristerne i artikel 23, stk. 2-4, skal anses for at være udløbet med den konsekvens, at den pågældende skal løslades, når det i rammeafgørelsens artikel 23, stk. 3, omhandlede krav om den fuldbyrrende judicielle myndigheds deltagelse ikke er blevet opfyldt.

Sagsomkostninger

- 77 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 23, stk. 3, i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne, som ændret ved Rådets rammeafgørelse 2009/299/RIA af 26. februar 2009, skal fortolkes således, at begrebet *force majeure* ikke omfatter retlige hindringer for overgivelsen som følge af retlige skridt indledt af den person, der er omfattet af den europæiske arrestordre, og som støttes på den fuldbyrrende medlemsstats ret, når den endelige afgørelse om overgivelse er blevet truffet af den fuldbyrrende judicielle myndighed i overensstemmelse med nævnte rammeafgørelsens artikel 15, stk. 1.
- 2) Artikel 23, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584, som ændret ved rammeafgørelse 2009/299, skal fortolkes således, at det i denne bestemmelse omhandlede krav om den fuldbyrrende judicielle myndigheds deltagelse ikke er opfyldt, når den fuldbyrrende medlemsstat overlader det til en politimyndighed at efterprøve, om der foreligger et tilfælde af *force majeure*, og om betingelserne for at opretholde varetægtsfængslingen af den person, der er omfattet af den europæiske arrestordre, er opfyldt, og i givet fald at fastsætte en ny dato for overgivelse, hvilket gælder, selv om den pågældende til enhver tid har ret til at indbringe sagen for den fuldbyrrende judicielle myndighed, således at denne kan træffe afgørelse om ovenstående spørgsmål.

Artikel 23, stk. 5, i rammeafgørelse 2002/584, som ændret ved rammeafgørelse 2009/299, skal fortolkes således, at fristerne i artikel 23, stk. 2-4, skal anses for at være udløbet med den konsekvens, at den pågældende skal løslades, når det i rammeafgørelsens artikel 23, stk. 3, omhandlede krav om den fuldbyrrende judicielle myndigheds deltagelse ikke er blevet opfyldt.

Underskrifter